

IMPLEMENTATION OF CIRCULAR ECONOMY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

IMPLEMENTAREA ECONOMIEI CIRCULARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA: PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

TURCHINĂ Alexandru, student, specialitatea: Business și Administrare

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61

e-mail: alexandru.turchina.rfvl@ase.md

Abstract: *The circular economy represents an essential model for sustainable development, aiming to reduce waste and ensure the efficient use of resources. In the Republic of Moldova, the transition toward a circular economy is still at an early stage, marked by multiple economic and institutional challenges. The purpose of this research is to analyze the level of implementation of circular economy principles, as well as to identify the main challenges and opportunities associated with this process. The study is based on the analysis of statistical data provided by the National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova, along with the examination of national and international policy documents. The research methods include comparative analysis, information synthesis, and statistical evaluation. The results highlight a low level of waste recycling, limited infrastructure, and insufficient involvement of economic agents, while also identifying important opportunities such as alignment with European Union policies, the development of green businesses, and increased environmental responsibility. In conclusion, the transition to a circular economy requires coordinated efforts from public authorities and the private sector.*

Keywords: *circular economy, sustainability, waste management, recycling, green economy*

JEL CLASSIFICATION Q53, Q56, Q58

INTRODUCERE

Creșterea consumului de resurse și volumul tot mai mare al deșeurilor generează presiuni importante asupra mediului, impunând adoptarea unor modele economice sustenabile. Economia circulară, bazată pe reutilizare, reciclare și valorificarea resurselor, oferă o alternativă la modelul tradițional „producere–consum–aruncare”, promovând eficiența resurselor și responsabilitatea mediului de afaceri.

În Republica Moldova, implementarea economiei circulare se află într-o etapă incipientă, fiind influențată de factori economici, instituționali și culturali. Prezenta cercetare își propune să analizeze stadiul actual al aplicării principiilor economiei circulare, să identifice principalele provocări și să evidențieze oportunitățile de dezvoltare, în contextul alinierii la standardele Uniunii Europene și promovării unei conduite etice în afaceri.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiză succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate

Pentru realizarea cercetării au fost consultate surse oficiale și studii relevante despre economia circulară, inclusiv rapoarte ale Uniunii Europene, documente strategice naționale privind gestionarea deșeurilor, precum și date statistice furnizate de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. Literatura de specialitate arată că economia circulară contribuie la reducerea impactului asupra mediului și sprijină modele economice sustenabile. Totuși, statele în tranziție, cum este Republica Moldova, întâmpină dificultăți în aplicarea acestui model din cauza infrastructurii insuficient dezvoltate și a nivelului redus de conștientizare ecologică (European Commission, 2022).

Descrierea metodelor de cercetare utilizate

Cercetarea a utilizat analiza documentară, interpretarea datelor statistice și compararea practicilor naționale cu cele europene. S-au analizat date privind generarea și gestionarea deșeurilor, precum și indicatori de implementare a economiei circulare. Compararea cu tendințele Uniunii Europene a permis identificarea decalajelor și a direcțiilor de îmbunătățire.

Rezultatele obținute

La nivel internațional, economia circulară este promovată ca soluție pentru reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului. În Republica Moldova, însă, implementarea acestui model este încă limitată, fiind dominată de practici tradiționale de gestionare a deșeurilor.

Conform datelor recente ale Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, în perioada aproximativă 2019–2023, cantitatea de deșeuri municipale generate anual depășește 3 milioane tone, iar sistemul de gestionare este caracterizat printr-o pondere ridicată a depozitării (Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova). Majoritatea deșeurilor sunt eliminate în depozite (gropi de gunoi), în timp ce reciclarea și reutilizarea rămân slab dezvoltate.

Tabelul 1. Indicatori privind gestionarea deșeurilor în Republica Moldova (2019–2023)

An	Deșeuri generate (mil.tone)	Rata de reciclare (%)	Ponderea depozitării (%)
2019	3,1	10	90
2020	3,0	11	89
2021	3,2	12	88
2022	3,3	12,5	87
2023	3,4	13	86

Sursa: adaptat de autor în baza datelor BNS

Datele analizate arată că peste 80–90% din deșeuri sunt depozitate, iar rata de reciclare este estimată sub 15%, cu valori chiar mai reduse pentru anumite tipuri de deșeuri, cum ar fi plasticul. Această situație reflectă un nivel scăzut de valorificare a resurselor și o infrastructură insuficient dezvoltată pentru colectarea selectivă și reciclare.

Analiza evoluției indicatorilor din perioada 2019–2023 evidențiază o tendință de creștere treptată a cantității de deșeuri generate, de la aproximativ 3,1 milioane tone în 2019 la circa 3,4 milioane tone în 2023. Această creștere poate fi explicată prin intensificarea consumului și dezvoltarea activităților economice, dar și prin lipsa unor mecanisme eficiente de prevenire a generării deșeurilor.

În același timp, rata de reciclare înregistrează doar o evoluție modestă, crescând lent de la aproximativ 10% la circa 13% în perioada analizată. Această dinamică redusă indică faptul că măsurile implementate până în prezent nu sunt suficiente pentru a susține o tranziție rapidă către economia circulară.

De asemenea, ponderea depozitării rămâne dominantă, chiar dacă se observă o ușoară scădere de la aproximativ 90% la 86%. Această dependență ridicată de depozite de deșeuri evidențiază existența unor probleme structurale, precum lipsa infrastructurii moderne de reciclare, nivelul redus de colectare selectivă și implicarea limitată a populației și a agenților economici în procesele de valorificare a deșeurilor.

Prin urmare, datele prezentate confirmă faptul că Republica Moldova se află într-o etapă incipientă de implementare a economiei circulare, fiind necesare investiții semnificative și politici publice mai eficiente pentru a accelera acest proces.

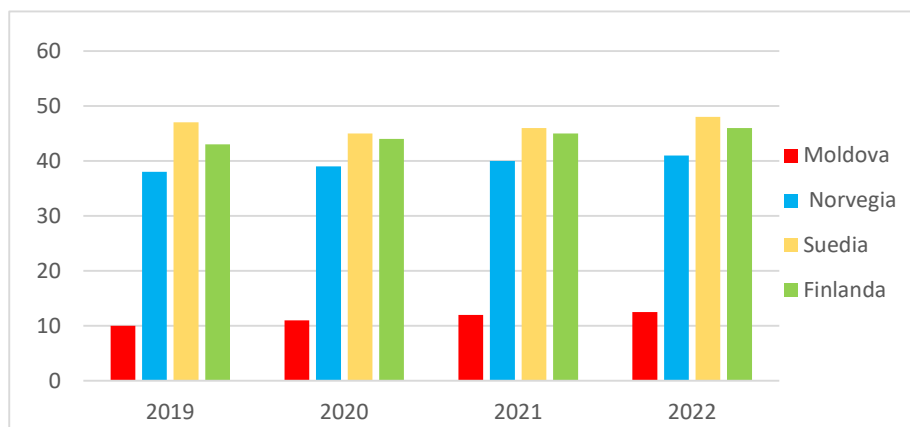

Figura 1. Rata de reciclare a deșeurilor – comparație internațională (%)

Sursa: adaptat de autor în baza datelor Eurostat, OECD, date BNS

Analiza comparativă prezentată în Figura 1 evidențiază diferențe semnificative între Republica Moldova și statele scandinave în ceea ce privește rata de reciclare a deșeurilor. În perioada analizată (2019–2022), Republica Moldova înregistrează valori reduse, situate între aproximativ 10% și 13%, ceea ce indică un nivel scăzut de implementare a principiilor economiei circulare (Eurostat, 2023; BNS, 2023).

În contrast, țări precum Suedia, Norvegia și Finlanda prezintă rate de reciclare mult mai ridicate, cuprinse între 40% și 50%, ceea ce demonstrează eficiența politicilor publice orientate spre utilizarea sustenabilă a resurselor și reducerea impactului asupra mediului (OECD, 2022). Aceste rezultate confirmă faptul că aplicarea modelelor de economie circulară este strâns legată de existența unor mecanisme economice eficiente și a unei infrastructuri dezvoltate de reciclare (European Commission, 2022).

Conform studiilor realizate de INCE, tranziția către economia circulară presupune nu doar dezvoltarea infrastructurii, ci și transformarea modelelor de afaceri și creșterea eficienței utilizării resurselor la nivel național (INCE, 2022). În acest context, performanța statelor scandinave reflectă implementarea unor politici integrate care includ atât instrumente economice, cât și măsuri educaționale și instituționale.

Se observă, de asemenea, o stabilitate relativă a ratelor de reciclare în statele dezvoltate, ceea ce indică maturitatea sistemelor de gestionare a deșeurilor. În schimb, Republica Moldova înregistrează doar creșteri lente, de aproximativ 1–2 puncte procentuale, ceea ce sugerează existența unor bariere structurale, precum infrastructura insuficient dezvoltată, nivelul redus de investiții și gradul scăzut de conștientizare ecologică (BNS, 2023).

Totodată, decalajul semnificativ dintre Republica Moldova și statele scandinave evidențiază necesitatea implementării unor reforme sistemice. Literatura de specialitate subliniază că dezvoltarea economiei circulare în țările în tranziție necesită politici coerente, investiții susținute și implicarea activă a sectorului privat (INCE, 2022).

În concluzie, analiza datelor din Figura 1 confirmă faptul că Republica Moldova se află într-o etapă incipientă a tranziției către economia circulară, iar reducerea decalajului față de statele dezvoltate necesită adoptarea bunelor practici internaționale și consolidarea cadrului instituțional.

CONCLUZII / RECOMANDĂRI

Analiza realizată evidențiază faptul că economia circulară reprezintă o direcție strategică esențială pentru asigurarea dezvoltării durabile, contribuind la reducerea presiunii asupra resurselor naturale și la diminuarea impactului negativ asupra mediului. Cu toate acestea, în Republica Moldova, nivelul de implementare al acestui model rămâne redus, fiind caracterizat printr-o dependență accentuată de depozitarea deșeurilor și un grad scăzut de valorificare a acestora. Această situație reflectă existența unor deficiențe structurale, precum infrastructura insuficient dezvoltată, capacitatea instituțională limitată și lipsa unor mecanisme eficiente de stimulare a reciclării și reutilizării resurselor.

Analiza comparativă cu statele dezvoltate, în special cele scandinave, confirmă existența unui decalaj semnificativ în ceea ce privește performanța sistemelor de gestionare a deșeurilor și implementarea principiilor economiei circulare. Aceste diferențe sunt determinate nu doar de nivelul investițiilor în infrastructură, ci și de politicile publice coerente, responsabilitatea extinsă a producătorilor și gradul ridicat de conștientizare ecologică a populației. Conform studiilor elaborate de Institutul Național de Cercetări Economice (INCE), tranziția către economia circulară presupune o transformare sistemică, care implică integrarea principiilor de eficiență a resurselor în toate etapele ciclului economic, de la producție până la consum și reciclare.

În același timp, Republica Moldova dispune de o serie de oportunități importante pentru accelerarea acestui proces, în special în contextul alinierii la politicile Uniunii Europene și al accesului la programe de finanțare externă destinate dezvoltării infrastructurii de mediu. De asemenea, dezvoltarea sectorului afacerilor verzi și adoptarea inovațiilor tehnologice pot contribui la crearea unui model economic mai competitiv și mai sustenabil. Potrivit analizelor INCE, valorificarea deșeurilor ca resurse secundare poate genera beneficii economice semnificative și poate stimula apariția unor noi domenii de activitate.

Pentru îmbunătățirea situației actuale și accelerarea tranziției către economia circulară, se propun următoarele recomandări:

1. Dezvoltarea infrastructurii de colectare selectivă, reciclare și valorificare a deșeurilor prin atragerea investițiilor publice și private, inclusiv prin utilizarea fondurilor externe.
2. Promovarea educației ecologice și creșterea nivelului de conștientizare în rândul populației și al agenților economici, în vederea schimbării comportamentului de consum și gestionare a deșeurilor.
3. Armonizarea cadrului legislativ național cu standardele Uniunii Europene și implementarea eficientă a principiului „poluatorul plătește” și a responsabilității extinse a producătorului.
4. Stimularea întreprinderilor care adoptă modele de afaceri circulare, prin facilități fiscale, sprijin financiar și promovarea inovațiilor tehnologice în domeniul reciclării și reutilizării resurselor.
5. Consolidarea capacităților instituționale și îmbunătățirea sistemului de monitorizare a indicatorilor de mediu, pentru a asigura o gestionare eficientă și transparentă a deșeurilor.
6. Încurajarea parteneriatelor public-private și a cooperării internaționale pentru transferul de bune practici și tehnologii moderne în domeniul economiei circulare.

În concluzie, tranziția către economia circulară în Republica Moldova necesită o abordare integrată și pe termen lung, bazată pe colaborarea eficientă între autoritățile publice, mediul de afaceri și societatea civilă. Implementarea consecventă a politicilor orientate spre sustenabilitate și inovare va contribui nu doar la protecția mediului, ci și la creșterea competitivității economiei naționale și la integrarea acesteia în tendințele economice globale.

REFERINȚE

1. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (2023). Deșeuri și gestionarea deșeurilor. <https://statistica.gov.md>
2. European Commission (2022). Circular Economy Action Plan. https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en
3. Eurostat (2024). Recycling rate of municipal waste. <https://ec.europa.eu/eurostat>
4. OECD (2023). Waste management and circular economy indicators. <https://www.oecd.org/environment/waste/>
5. Ministerul Mediului al Republicii Moldova (2023). Strategia de gestionare a deșeurilor. <https://mediu.gov.md>
6. Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) (2023). *Circular economy in practice: key actors in sustainable transformation* (PDF). <https://rses.ince.md/items/9c885309-b208-4a77-95ab-71b9f0c36a6b>
7. OECD (2024). *Monitoring Progress towards a Resource-Efficient and Circular Economy* (PDF). <https://doi.org/10.1787/3b644b83-en>
8. OECD (2025). *Environment at a Glance Indicators – Circular economy* (raport). <https://doi.org/10.1787/ac4b8b89-en>

Coordonator științific: COVAȘ Lilia, dr. hab., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61
e-mail: covas.lilia@ase.md